

YHDENVERTAISUUS- JA TASA-ARVOLAUTAKUNTA/Jaosto

Vammaisuus, hotellimajoitus, hissi, esteettömyys, välillinen syrjintä, hyvitys

Diaarinumero: YVTLTK/14XX/20XX

Antopäivä: XX.XX.20XX

Kaksi pyörätuolia liikkumiseensa käyttävää vammaista henkilöä oli tiedustellut hotellista esteetöntä huonetta majoittumistaan varten. Hotellista ilmoitettiin, että esteetön hotellihuone oli varattavissa, mutta hotellin vastaanotto ei ollut auki maanantaista lauantaihin kello 24-07 sekä sunnuntaisin kello 13-18 ja 23-07, jolloin kulku hotelliin tapahtuu sivuovesta, josta pääsee huoneeseen vain portaikosta.

Hakijat katsoivat tulleen syrjityiksi, kun hotelli toimi muille kuin vammaisille henkilöille vuorokauden ympäri.

Vastaaja katsoi hotellin rakenteen ja asiakastilojen vastaavan rakennusmääräyksiä. Oven ja hissin avaaminen jatkossa aukioloaikojen ulkopuolella olisi mahdollista vartiointiliikkeen päivystyspalvelua hyödyntämällä, mutta tästä perittäisiin asiakkaalta 50,- euron maksu jokaiselta vartijan käynniltä.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta totesi, että majoituspalvelun on muiden palvelujen tavoin oltava vammaisille henkilöille saavutettava. Asiassa oli riidatonta, että hakijat eivät käyttäessään pyörätuolia voineet kulkea itsenäisesti vastaajan hotellin sivuovesta, jota kautta kulku oli järjestetty hotellin vastaanoton aukioloaikojen ulkopuolella. Tämä esti hakijoiden kulkemisen hotelliin maanantaista lauantaihin kello 24–07 sekä sunnuntaisin kello 13–18 ja 23–07 välillä. Lautakunta totesi, että hakijat joutuivat vammaisuutensa perusteella vastaajan käytännön seurauksena muita epäedullisempaan asemaan, kun heidän mahdollisuuttansa kulkea hotelliin vastaanoton aukioloaikojen ulkopuolella oli rajoitettu.

Lautakunta totesi, että vastaajan ehdottamasta vaihtoehtoisesta käytännöstä aiheutuisi hakijoille lisäkustannuksia, mikä itsessään muodosti yhdenvertaisuuslain 13 §:ssä tarkoitetun hakijoille muihin nähden erityisen taloudellisen rasitteen.

Lautakunta katsoi, että asiassa oli syntynyt yhdenvertaisuuslain 28 §:n mukainen syrjintäolettava välillisestä syrjinnästä vammaisuuden perusteella.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoi, että vastaaja ei ollut kyennyt kumoamaan asiassa syntynyttä syrjintäolettamaa, ja siten välillisesti syrjinyt hakijoita heidän vammaisuutensa perusteella, kun he eivät voineet yhdenvertaisesti muiden kanssa käyttää vastaajan majoituspalveluita.

Lautakunta kielsi vastaajaa jatkamasta tai uusimasta hakijaan kohdistuvaa välillistä syrjintää ja suositti vastaajaa maksamaan hakijoille kummallekin erikseen 2 000 euron hyvityksen.

(Ei lainvoimainen)

Asian tausta

Hakijat käyttävät vammaisuudestaan johtuen pyörätuolia liikkumiseen. Hakijat ovat tiedustelleet vastaajalta esteetöntä hotellihuonetta. Vastaaja on sähköpostivastauksessaan hakijoille todennut, että esteetön hotellihuone on varattavissa, mutta hotellin vastaanotto ei ole öisin auki, jolloin kulku hotelliin tapahtuu sivuovesta, josta pääsee huoneeseen vain portaikosta.

Hakijat ovat vastauksen saatuaan tiedustelleet, että eikö vastaaja pystyisi järjestämään hakijoiden siirtymisen hotellihuoneeseen vastaanoton ollessa kiinni esimerkiksi siten, että henkilökunta olisi paikalla avaamassa pääovet. Vastaaja on vastannut hakijoille, ettei kulku pääovista ja hissin kautta ole mahdollista yöaikaan.

Hakijoiden vaatimukset

Hakijat pyytävät lautakuntaa toteamaan, että vastaaja on syrjinyt heitä vammaisuutensa perusteella.

Lisäksi hakijat pyytävät lautakuntaa kieltämään vastaajaa syrjimästä jatkossa ja suosittelemaan vastaajalle, että se maksaa hyvitystä hakijoille syrjintäkiellon rikkomisen johdosta.

Hakijoiden perustelut

Hakijat ovat vammaisia ja käyttävät molemmat pyörätuolia liikkumiseen. Hakijat ovat tiedustelleet vastaajalta hotellimajoitusta. Hakijat saivat vastaajalta vastauksen, että majoitukseen ei pääse esteettömästi kello 24 jälkeen. Hakijat tiedustelivat, olisiko esteetön pääsy hotelliin kuitenkin mahdollista. Tämä ei vastaajan mukaan ollut edes hakijoiden pyynnön jälkeen mahdollista.

Hakijoiden mielestä vastaaja on syrjinyt heitä heidän vammaisuutensa perusteella, joko välillisesti tai välittömästi, taikka vähintään evännyt heiltä kohtuulliset mukautukset. Hakijat toteavat, että vastaajan hotelli toimii muille kuin vammaisille henkilöille vuorokauden ympäri.

Hakijoiden näkemyksen mukaan olisi ollut varsin kohtuullinen kustannus järjestää pääsy hotelliin niin, että kyseessä olevana yönä henkilökunta tai vartiointiliike olisi tullut myös kello 24 jälkeen avaamaan oven. Hakijoiden mukaan kyse ei olisi suuresta lisäkustannuksesta, koska luultavasti hakijat kotiutuisivat majoitukseen noin kello 2 aikoihin. Tällöin puhuttaisiin noin kahden tunnin lisätyöpanoksesta vastaajalle. Varmasti tällainen on kohtuullista vastaajalle. Hakijat olivat varsin hyvissä ajoin yhteydessä vastaajaan asiasta. Hakijoiden mielestä vastaajan ehdottama vartiointiliikkeen lisäpalvelukäynnin lisämaksu asiakkaille ei ole kohtuullinen. Kohtuullista olisi, ettei lisähintaa perittäisi asiakkailta.

Vastaajan tilojen tulee toimia luvankomaisesti. Rakennusluvassa tai vastaavassa ei varmaankaan ole poikkeusta etuoven osalta. Jos tila on luvan mukaisessa toiminnassa, tulee tilojen olla luvan mukaisia eivätkä lukossa.

Vastaajan vastaus

Vastaaja ei syrji asiakkaitaan. Kaikille asiakkaille toteutetaan samanarvoinen palvelu.

Vastaajan perustelut

Vastaajan hotelli on rakennettu vuonna 1971 ja laajennettu 1975. Hotellin rakenteet ja asiakastilat vastaavat viranomaismääräyksiä ja -asetuksia.

Vastaajan hotellin vastaanotto on avoinna maanantaista lauantaihin kello 07–24 sekä sunnuntaisin kello 07–13 ja 18–23. Vastaanoton ollessa suljettu ovat hotellin pääovet kiinni ja kulku tapahtuu avainkoodia käyttämällä pääoven vasemmalla puolella sijaitsevasta sivuovesta, josta on porrasyhteys hotellin tiloihin. Kyseessä olevassa sivuovessa on myös tiedote aukioloajoista sekä päivystysnumero vartiointiliikkeelle ongelmatapauksien varalle. Myös hotellin puhelinvaihte kääntyy vartiointiliikkeelle hotellin ollessa suljettuna.

Voidakseen palvella asiakkaitaan jatkossa paremmin myös sulkuaikaan, vastaaja on tutkinut mahdollisuutta järjestää oven ja hissien avaaminen asiakkaalta perittävällä lisäkustannuksella. Vastaaja on päätenyt ratkaisuun, jossa asiakkaalta peritään osa aiheutuneista lisäkustannuksista. Tämä lisämaksu olisi 50 euroa jokaisesta vartiointiliikkeen lisäpalvelukäynnistä.

Esittelijän esitys

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoo vastaajan välillisesti syrjineen hakijoita heidän vammaisuutensa perusteella. Lautakunta kieltää vastaajaa jatkamasta tai uusimasta hakijoihin kohdistuvaa välillistä syrjintää.

Lautakunta suosittelee vastaajaa maksamaan hakijoille kummallekin erikseen 2 000 euron hyvityksen.

Kysymyksenasettelu

Asiassa on ensisijaisesti kysymys siitä, onko vastaaja välillisesti syrjinyt hakijoita heidän vammaisuutensa perusteella, kun kulku vastaajan hotelliin on edellyttänyt portaiden käyttöä vastaanoton aukioloaikojen ulkopuolella. Asiassa on toissijaisesti kysymys siitä, onko vastaaja evännyt hakijoilta kohtuulliset mukautukset.

Perustelut

Sovellettavat oikeusohjeet

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 8 §:n 1 momentin mukaan syrjintä muun muassa vammaisuuden perusteella on kielletty. Pykälän 2 momentin mukaan välittömän ja välillisen syrjinnän lisäksi yhdenvertaisuuslaissa tarkoitettua syrjintää on häirintä, kohtuullisten mukautusten epääminen sekä ohje tai käsky syrjiä.

Yhdenvertaisuuslain 13 §:n mukaan syrjintä on välillistä, jos näennäisesti yhdenvertainen sääntö, peruste tai käytäntö saattaa jonkun muita epäedullisempaan asemaan henkilöön liittyvän syyn perusteella, paitsi jos säännöllä, perusteella tai käytännöllä on hyväksyttävä tavoite ja tavoitteen saavuttamiseksi käytetyt keinot ovat asianmukaisia ja tarpeellisia.

Yhdenvertaisuuslain 15 §:n 1 momentin mukaan muun muassa palvelujen tarjoajan on tehtävä asianmukaiset ja kulloisessakin tilanteessa tarvittavat kohtuulliset mukautukset, jotta vammainen henkilö voi yhdenvertaisesti muiden kanssa muun ohella saada yleisesti tarjolla olevia palveluita.

Yhdenvertaisuuslain 28 §:n mukaan vireillepanijan on syrjintää tai vastatoimia koskevaa asiaa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa käsiteltäessä esitettävä selvitystä seikoista, joihin vaatimus perustuu. Jos asiaa käsiteltäessä esitettyjen selvitysten perusteella voidaan olettaa syrjinnän tai vastatoimien kieltoa rikotun, vastapuolen on kumotakseen oletuksen osoitettava, että kieltoa ei ole rikottu.

YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksista tehdyn yleissopimuksen (SopS 26–27/2016, vammaisyleissopimus) 2 artiklan mukaan ”kaikille sopiva suunnittelu” tarkoittaa muun ohella palvelujen suunnittelua sellaisiksi, että kaikki ihmiset voivat käyttää niitä mahdollisimman laajasti ilman mukautuksia tai erikoissuunnittelua.

Vammaisyleissopimuksen 4 artiklan 1 kohdan f alakohdan mukaan sopimuspuolet sitoutuvat varmistamaan kaikkien ihmisoikeuksien ja perusoikeuksien täysimääräisen toteutumisen kaikille vammaisille henkilöille sekä edistämään sitä ilman minkäänlaista syrjintää vammaisuuden perusteella. Tätä varten sopimuspuolet sitoutuvat toteuttamaan tai edistämään muun muassa sellaisten tämän yleissopimuksen 2 artiklassa määriteltyjen kaikille sopivien palvelujen kehittämistä, jotka vaativat mahdollisimman vähän mukautuksia ja kustannuksia vammaisten henkilöiden erityistarpeiden täyttämiseksi, edistämään niiden saavutettavuutta ja käyttöä sekä edistämään kaikille sopivaa suunnittelua kehitettäessä standardeja ja suuntaviivoja.

Vammaisyleissopimuksen 5 artiklan 2 kohdan mukaan sopimuspuolet kieltävät kaiken syrjinnän vammaisuuden perusteella ja takaavat vammaisille henkilöille yhdenvertaisen ja tehokkaan oikeussuojan syrjintää vastaan syrjintäperusteesta riippumatta.

Vammaisyleissopimuksen 9 artiklan 1 kohdan mukaan, jotta vammaiset henkilöt voisivat elää itsenäisesti ja osallistua täysimääräisesti kaikilla elämänalueilla, sopimuspuolet toteuttavat asianmukaiset toimet varmistaakseen vammaisille henkilöille muiden kanssa yhdenvertaisen pääsyn muun muassa yleisölle avoimiin ja tarjottaviin palveluihin. Artiklan 2 b kohdan mukaan sopimuspuolet toteuttavat asianmukaiset toimet, joilla varmistetaan, että yksityiset tahot, jotka tarjoavat yleisölle avoimia tai tarjottavia tiloja ja palveluja, ottavat huomioon kaikki esteettömyyden ja saavutettavuuden osatekijät vammaisten henkilöiden kannalta.

Vammaisyleissopimuksen 30 artiklan 5 kohdan e alakohdan mukaan, jotta vammaiset henkilöt voisivat osallistua yhdenvertaisesti muiden kanssa virkistys-, vapaa-ajan- ja urheilutoimintaan, sopimuspuolet toteuttavat asianmukaiset toimet, joilla varmistetaan, että vammaiset henkilöt saavat palveluja virkistys-, matkailu-, vapaa-ajan- ja urheilutoimintojen järjestäjiltä.

Muita tulkintaohjeita

YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien komitean yleiskommentin nro 2 (2014) mukaan jos palvelut ovat yleisölle avoimia ja tarjolla, niiden on oltava kaikkien saavutettavissa riippumatta siitä, onko niiden omistaja ja/tai tarjoaja viranomainen vai yksityinen yritys. Vammaisilla henkilöillä tulisi olla yhdenvertainen pääsy kaikkiin yleisölle avoimiin palveluihin niin, että varmistetaan niiden tehokas ja yhdenvertainen saavutettavuus ja kunnioitetaan vammaisten henkilöiden ihmisarvoa. Tämä lähestymistapa perustuu syrjinnän kieltoon: pääsyn epääminen tulisi katsoa syrjinnäksi riippumatta siitä, onko siihen syyllistynyt toimija julkinen vai yksityinen. Esteettömyys ja saavutettavuus tulisi mahdollistaa kaikille eri tavoin vammaisille henkilöille ja ilman minkäänlaista

erottelua. (Committee on the Rights of Persons with Disabilities, General Comment No. 2 (2014) Article 9: Accessibility, 22 May 2014, kohta 13)

Yleiskommentin nro 2 mukaan esteettömyys ja saavutettavuus koskevat ryhmiä, kun taas kohtuullinen mukauttaminen koskee yksilöitä. Tämä tarkoittaa, että velvollisuus varmistaa esteettömyys ja saavutettavuus on niin sanottu ex ante -velvollisuus eli ennakoon täytettävä velvollisuus. Sopimuspuolilla on velvollisuus järjestää esteettömyys ja saavutettavuus jo ennen kuin ne saavat yksittäisen pyynnön päästä sisään tai päästä käyttämään paikkaa tai palvelua. Esteettömyyden ja saavutettavuuden toteuttamista koskeva velvoite on ehdoton, eli toimija, jolla on velvollisuus varmistaa vammaisille henkilöille esteettömyys ja saavutettavuus, ei voi vedota laiminlyönnin syynä tästä aiheutuvaan rasitteeseen. (kohta 25)

Yleiskommentin nro 2 mukaan velvollisuutta varmistaa vammaisille henkilöille pääsy yleisölle avoimiin palveluihin olisi tarkasteltava tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Yleisölle avoimiin palveluihin pääsyn epääminen vammaisilta henkilöiltä on yleissopimuksen 5 artiklan nojalla kiellettyä vammaisuuteen perustuvaa syrjintää. Esteettömyyden ja saavutettavuuden varmistamista etukäteen tulisi tarkastella suhteessa velvoitteeseen kehittää kaikille sopiviksi suunniteltuja tavaroita, palveluita, välineitä ja tiloja (4 artiklan 1 kohdan f alakohta). (kohta 34)

Syrjintäolettan syntyminen

Syrjintäolettan syntyminen yhdenvertaisuuslain 28 §:ssä tarkoitettulla tavalla edellyttää, että vireillepanijan esittämien tai muiden asiaa käsiteltäessä esiin tulleiden seikkojen perusteella voidaan objektiivisesti arvioiden olettaa syrjinnän kieltoa rikotun. Täyttä näyttöä syrjinnästä ei edellytetä, vaan riittävää on, että asiaa käsittelevälle viranomaiselle syntyy esille tulleiden seikkojen valossa perustellusti olettaa syrjinnän kiellon vastaisesta menettelystä. Olettama syrjinnän tai vastatoimien kiellon rikkomisesta voi perustua paitsi vireillepanijan myös vastapuolen esille tuomiin seikkoihin taikka mahdolliseen muuhun asiaa käsiteltäessä saatuun selvitykseen. (HE 19/2014 vp, s. 93.)

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta toteaa selvyyden vuoksi, että se arvioi hakijoiden esittämää syrjintäväitettä yksinomaan yhdenvertaisuussääntelyn vaatimusten perusteella. Esteettömyyttä koskevista vaatimuksista sekä yleis- ja pysyväisluonteisista esteettömyystoimenpiteistä ei säädetä yhdenvertaisuuslaissa, vaan muualla lainsäädännössä. Rakennetun ympäristön ja rakentamisen esteettömyys perustuu maankäyttö- ja rakennuslainsäädännössä asetetuille tavoitteille. (HE 19/2014 vp, s. 37 ja 79 sekä HE 284/2014 vp, s. 32)

Välillistä syrjintää voi olla menettely, jonka seurauksena johonkin tiettyyn, henkilöön liittyvien syiden perusteella määräytyvään ryhmään kuuluva henkilö joutuu muihin nähden erityisen rajoituksen, vaatimuksen, rasitteen, velvoitteen tai muun haitan kohteeksi. Säännön, perusteen tai käytännön välillinen syrjivyyden ilmenee esimerkiksi siten, että valitulla toteuttamistavalla on kielteisiä vaikutuksia nimenomaan ja vain tiettyyn ryhmään kuuluviin henkilöihin. (HE 19/2014 vp, s. 76–77)

Hakijat katsovat tulleen syrjityiksi vammaisuutensa perusteella, kun vastaaja on evännyt heiltä mahdollisuuden kulkea hotellihuoneeseen vastaanoton aukioloaikojen ulkopuolella. Vastaaja on esittänyt, ettei hotelli syrji asiakkaitaan, vaan palvelu on kaikille samanarvoinen. Vastaajan mukaan hotellin rakenteet ja asiakastilat vastaavat viranomaismääräyksiä ja -asetuksia. Vastaaja on kertonut tutkineensa mahdollisuutta järjestää hotellin pääoven avaamisen vastaanoton ollessa kiinni ja päätyneensä ratkaisuun, jossa asiakkailta peritään osa aiheutuneista lisäkustannuksista, mikä on 50 euroa jokaisesta vartiointiliikkeen lisäpalvelukäynnistä.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta toteaa, että majoituspalvelun on muiden palvelujen tavoin oltava vammaisille henkilöille saavutettava. Asiassa on riidatonta, että hakijat eivät käyttäessään pyörätuolia voi kulkea itsenäisesti vastaajan hotellin sivuovesta, jota kautta kulku on järjestetty hotellin vastaanoton aukioloaikojen ulkopuolella. Tämä estää hakijoiden kulkemisen hotelliin maanantaista lauantaihin kello 24–07 sekä sunnuntaisin kello 13–18 ja 23–07 välillä. Lautakunta toteaa, että hakijat joutuvat vammaisuutensa perusteella vastaajan käytännön seurauksena muita epäedullisempaan asemaan, kun heidän mahdollisuutensa kulkea hotelliin vastaanoton aukioloaikojen ulkopuolella on rajoitettu.

Asiassa on vielä arvioitava, onko vastaaja muilla toimenpiteillä mahdollistanut hakijoille muiden kanssa yhdenvertaisen pääsyn hotelliin siten, että asiassa ei edellä todetusta huolimatta synny olettamaa välillisestä syrjinnästä.

Saadusta selvityksestä ilmenee, että vastaaja mahdollistaa jatkossa esteettömän kulun hotelliin vastaanoton aukioloaikojen ulkopuolella vartiointiliikkeen lisäpalvelulla, josta vastaaja veloittaa asiakkailta 50 euroa. Lautakunta toteaa, että vastaajan ehdottamasta vaihtoehtoisesta käytännöstä aiheutuisi hakijoille lisäkustannuksia, mikä itsessään muodostaa yhdenvertaisuuslain 13 §:ssä tarkoitetun hakijoille muihin nähden erityisen taloudellisen rasitteen.

Edellä todetun perusteella lautakunta katsoo, että hakijoilla ei heidän vammaisuutensa vuoksi ole muiden kanssa yhdenvertaista pääsyä vastaajan majoituspalveluihin. Lautakunta katsoo siten, että asiassa on syntynyt yhdenvertaisuuslain 28 §:n mukainen syrjintäoletta vä lllisest ä syrjinn ästä vammaisuuden perusteella.

Syrjintäolettan kumoaminen

Vastaajan on syrjintäolettan kumotakseen näytettävä, ettei se ole rikkonut syrjinnän kieltoa. Menettelyä ei ole yhdenvertaisuuslain 13 §:n mukaan pidettävä välillisenä syrjintänä, jos käytännöllä on hyväksyttävä tavoite ja tavoitteen saavuttamiseksi käytetyt keinot ovat asianmukaisia ja tarpeellisia.

Asiassa tulee siten ensin arvioitavaksi, onko vastaajan käytännöllä ollut hyväksyttävä tavoite. Vastaaja ei ole esittänyt lautakunnalle mitä tavoitteita sen käytännöllä on.

Lautakunta katsoo, ettei asiassa saadusta selvityksestä ilmene hyväksyttäviä tavoitteita vastaajan käytännölle tai vaihtoehtoiselle käytännölle. Lautakunta toteaa selvyyden vuoksi, ettei palveluntarjoajan veloitetta varmistaa avoimen palvelun esteettömyys ja saavutettavuus voida laiminlyödä vetoamalla siitä aiheutuviin taloudellisiin rasitteisiin.

Lautakunta katsoo edellä todetu in perustein vastaajan syrjineen hakijoita välillisesti heidän vammaisuutensa perusteella, kun hakijoilla ei ole vastaajan käytännön takia ollut muiden kanssa yhdenvertaista pääsyä vastaajan majoituspalveluihin.

Koska asiassa on lautakunnan näkemyksen mukaan kyse välillisestä syrjinnästä, ei kohtuullisten mukautusten päämistä ole aiheellista tutkia erikseen.

Hyvitystä koskeva suositus

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta voi yhdenvertaisuuslain 20 §:n 3 momentin mukaan suositaa hyvityksen maksamista syrjinnän kohteeksi joutuneelle.

Yhdenvertaisuuslain 24 §:n 1 momentin mukaan hyvityksen tulee olla oikeudenmukaisessa suhteessa teon vakavuuteen. Teon vakavuutta arvioidaan ottamalla huomioon rikkomuksen laatu,

laajuus ja kesto. Pykälän 3 momentin mukaan hyvitystä voidaan kohtuullistaa tai se voidaan jättää määräämättä, jos hyvitys muodostuisi kohtuuttomaksi ottaen erityisesti huomioon kieltoa rikkoneen pyrkimykset estää tai poistaa menettelyn vaikutukset ja kiellon rikkojan taloudellinen asema.

Yhdenvertaisuuslain säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen mukaan rikkomuksen laatu, laajuus ja kesto vaikuttavat hyvityksen määrään siten, että mitä vakavammasta ja mitä kauemmin jatkuneesta oikeudenloukkauksesta on kysymys, sitä suurempi tuomittavan hyvityksen tulisi olla. Rikkomuksen vakavuutta arvioidaan objektiivisten kriteerien eikä pelkästään loukatun subjektiivisen kokemuksen perusteella. Syrjinnän laatua ja laajuutta arvioitaessa voidaan kiinnittää huomiota esimerkiksi siihen, mitä ja kuinka vakavia seurauksia syrjinnästä on loukatulle aiheutunut, onko syrjintä ollut tietoista ja onko syrjintä perustunut useaan syrjintäperusteeseen. Hallituksen esityksessä korostetaan oikeasuhtaisuutta hyvityksen määrän arviointia ohjaavana periaatteena. (HE 19/2014 vp, s. 90)

Pykälän 3 momentin perusteluissa on todettu, että hyvityksen kohtuullistamisen ja määräämättä jättämisen tulee perustua kokonaisvaltaiseen harkintaan, jossa erityisesti huomioon otettavia seikkoja ovat rikkojan pyrkimykset estää tai poistaa menettelynsä vaikutukset sekä hänen taloudellinen asemansa. Lisäksi harkinnassa voidaan ottaa huomioon myös kohtuullisuusarvioinnin kannalta merkitykselliset seikat ja olosuhteet. Hyvitys saattaisi joissakin tapauksissa olla kohtuuton seuraamus esimerkiksi palveluja tarjoavalle pienelle yhdistykselle taikka sellaiselle yksityis- tai pienyrittäjälle, jonka liikevaihto on hyvin vähäinen. Hyvitys voi olla kohtuuton seuraamus myös esimerkiksi sellaisissa tilanteissa, joissa rikkoja on pyrkinyt toimimaan syrjinnän kieltoa tai vastatoimien kieltoa koskevan vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti taikka joissa hän on loukattua tyydyttävällä tavalla korjannut menettelynsä seuraukset. Tällaisissa tilanteissa hyvitystä voitaisiin kohtuullistaa tai se voitaisiin jättää määräämättä. (HE 19/2014 vp, s. 91)

Lautakunta toteaa, että hakijat eivät ole vastaajan välillisesti syrjivän käytännön vuoksi voineet yhdenvertaisesti muiden kanssa käyttää vastaajan majoituspalveluita. Saadusta selvityksestä ilmenee, että vastaaja on ollut tietoinen siitä, että kulku hotelliin on esteellinen vastaanoton aukioloaikojen ulkopuolella. Vastaaja ei ole hakijoiden tiedustelusta huolimatta järjestänyt esteetöntä kulkua hotelliin. Vastaaja on lautakunnan käsittelyn aikana ryhtynyt toimiin selvittääkseen keinoja mahdollistaa esteetön kulku hotelliin myös vastaanoton aukioloaikojen ulkopuolella, mutta vastaajan esittämä vaihtoehtoinen käytäntö, jonka mukaan esteetön kulku hotelliin edellyttäisi asiakkaalta lisämaksua, on itsessään välillisesti syrjivä hakijoita kohtaan.

Todetut seikat kokonaisuutena huomioon ottaen lautakunta suosittaa vastaajaa maksamaan hakijoille kummallekin erikseen 2 000 euron hyvityksen, jota on pidettävä määrältään oikeudenmukaisena suhteessa teon vakavuuteen. Asiassa ei ole ilmennyt sellaisia seikkoja, joiden perusteella hyvitystä olisi syytä kohtuullistaa.

Johtopäätös

Edellä todetuin perustein yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta katsoo, että vastaaja on välillisesti syrjinyt hakijoita heidän vammaisuutensa perusteella, kun he eivät ole voineet yhdenvertaisesti muiden kanssa käyttää vastaajan majoituspalveluita. Lautakunta kieltää vastaajaa jatkamasta tai uusimasta hakijaan kohdistuvaa välillistä syrjintää.

Lautakunta suosittaa vastaajaa maksamaan hakijoille kummallekin erikseen 2 000 euron hyvityksen.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan päätös

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta päätti hyväksyä esittelijän esityksen.

Lainkohdat

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) 8, 13, 15, 24 ja 28 §:t

YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista (SopS 26–27/2016) 2, 4, 5, 9 ja 30 artiklat

Muutoksenhaku

Lautakunnan asettamaan suositukseen hakijoille maksettavasta hyvityksestä ei saa hakea muutosta.

Muilta osin päätökseen saa hakea muutosta hallinto-oikeudelta. Muutoksenhakuohjaus liitteenä.

Asian ovat päättäneet Outi Anttila (puheenjohtaja), Paula Ilveskivi, Laura Kirvesniemi ja Vinh Pham. Asian esittelijä Rasmus Johnson.